

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 10/2026 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen opiskelijoiden toimeentulosta kesällä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Veronika Honkasalon / vas. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 10/2026 vp:

Miten hallitus aikoo varmistaa, etteivät toimeentulotukea koskevat heikennykset johda siihen, että opiskelijoita putoaa tukijärjestelmän ulkopuolelle, joudu elämään ihmisarvoisen elämän turvaavan vähimmäistason alapuolella tai keskeyttämään opintonsa pelkästään toimeentulo-ongelmien vuoksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tukimuoto, jonka tarkoituksena on turvata välttämättömän toimeentulotuki kaikille, jotka eivät voi saada elatustaan muista lähteistä. Jokaisella on velvollisuus pyrkiä turvaamaan omaa elatustaan kykyjensä mukaan. Opiskelijan ensisijainen tukijärjestelmä on opintotuki, joka koostuu opintotukilain (65/1994) mukaan opintorahasta, asumislisästä ja opintolainan takauksesta.

Opintojaan kesätauon jälkeen jatkava ja oppilaitoksessa kirjoilla oleva opiskelija on yleensä päätoiminen opiskelija myös kesäaikana. Lähtökohtaisesti opiskelijan tulee rahoittaa kesäajan toimeentulonsa ansiotuloilla tai opiskelemalla kesän ajan opintotuen turvin. Jos kesäopinnot eivät ole mahdollisia opiskelijalle eikä hän saa aktiivisesta hakemisestaan huolimatta kesätöitä tai tule toimeen muilla tuloillaan ja varoillaan, hän voi hakea kesäksi toimeentulotukea. Toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) soveltaminen kuuluu perustoimeentulotuen osalta Kansaneläkelaitokselle. Kansaneläkelaitos on omassa tiedotteessaan todennut, ettei se edellytä, että päätoimiset opiskelijat ilmoittautuisivat näissä tilanteissa työllisyyspalveluihin ja lakkauttaisivat opintonsa. Näissä tilanteissa Kansaneläkelaitos ei myöskään alenna toimeentulotuen perusosaa.

Toimeentulotukea ei ole tarkoitettu opintojen pääsääntöiseksi tukijärjestelmäksi. Toimeentulotukilakiin 1.2.2026 voimaantulleen tarkennuksen mukaisesti tilanteissa, joissa opiskelijan opintotukioikeus päättyy ennen ensimmäisen ammatilliset valmiudet antavan tutkinnon suorittamista, voidaan tietyin ehdoin opintojen loppuun saattamista tukea toimeentulotuella. Tutkinnon suorittamisen tulee olla mahdollista vuoden sisällä ja tukea myönnetään näissä tilanteissa kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Mikäli henkilö opiskelisi opintoja, joihin ei voi saada opintotukea tai tukioikeus

päätyisi tilanteessa, jossa opintoja on paljon jäljellä, ohjattaisiin asiakas ilmoittautumaan työttömäksi työnhakijaksi ja hakemaan työttömyysturvaa oman elatuksen turvaamiseksi. Tällöin nuoren tilannetta voitaisiin myös työvoimaviranomaisessa arvioida ja nuori saisi tukea tilanteensa ratkaisemiseen. Opiskelijan kieltäytyessä voitaisiin hänen perusosaansa alentaa 50 %:lla, ellei kohtuullisuusarviointi sitä estäisi.

Toimeentulotuen tarkoituksena on toimeentulon turvaamisen lisäksi edistää itsenäistä selviytymistä. Opiskelu ja ammatin hankkiminen ovat lähtökohtaisesti hyviä keinoja jatkossa turvata omaa elatustaan ansiotyöllä. Toimeentulotukilakiin tehdyt muutokset tähtäävät parempaan sitoutumiseen ensisijaisiin tukijärjestelmiin, mikä vähentää tarvetta turvautua toimeentulotukeen. Hyväksyessään muutokset toimeentulotukilakiin eduskunta hyväksyi myös useamman lausuman, jotka velvoittavat valtioneuvostolta muutosten vaikutusten arviointia eri henkilöryhmien ja toimijoiden kannalta.

Helsingissä 25.2.2026

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen